

Drogi publiczne w Powiecie i mieście Stargard Szczeciński 2014

Spis treści

1. Zamiast wstępu	3
2. Opis stanu zastanego	4
Drogi.....	4
Drogi krajowe (DK).....	4
Drogi wojewódzkie (DW)	5
Drogi powiatowe.....	7
Drogi gminne	7
Drogi rowerowe	8
Finanse drogowe	9
Wypadki drogowe	12
Samochody	13
Natężenie ruchu	13
Drogi kolejowe.....	15
3. Podsumowanie	17

1. Zamiast wstępu

W potoku medialnych informacji dotyczących stale modyfikowanych i niedotrzymywanych planów, budowanych, oddawanych do użytku autostrad i dróg ekspresowych zapomina się i pomija całkowicie inne drogi, których jest zdecydowana większość. Nie słyszymy i nie czytamy o drogach wojewódzkich, powiatowych czy gminnych. My, mieszkańcy społeczności lokalnych na co dzień po prostu korzystam z tych dróg. Wiemy o nierównościach, o dziurach czy innych utrudnieniach, na które codziennie musimy uważać, o których dla własnego bezpieczeństwa należy codziennie nie zapominać.

W nierniejszym opracowaniu zajmemy się drogami służącymi właśnie społeczności lokalnej Powiatu Stargard Szczeciński. Omówiona zostanie sieć dróg, przedstawione zostaną dane finansowe związane z zarządzaniem układem drogowym, pewne inne dane ściśle powiązane infrastrukturą drogową. W niektórych miejscach Powiat Stargard Szczeciński zostanie porównany do województwa zachodniopomorskiego czy całej Polski.

Skrótowno przedstawimy również trasy kolejowe te istniejące i możliwe do wykorzystania w transporcie osobowym.

Analizę opracowano na podstawie danych dostępnych publicznie, nie zwracano się z pytaniem o udostępnienie danych czy informacji do właściwych jednostek organizacyjnych.

2. Opis stanu zastanego

Drogi

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych¹ z późniejszymi zmianami, **droga** to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiąca całość techniczno – użytkową, przeznaczoną do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowaną w pasie drogowym.

Pas drogowy to wydzielony liniami granicznymi grunt wraz z przestrzenią nad i pod jego powierzchnią, w którym są zlokalizowane droga oraz obiekty budowlane i urządzenia techniczne związane z prowadzeniem, zabezpieczeniem i obsługą ruchu, a także urządzenia związane z potrzebami zarządzania drogą.

Przedstawiona powyżej ustawa określa również pojęcie **droga publiczna** to jedna z kategorii dróg, z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub innych przepisach szczególnych.

Powiat Stargard Szczeciński posiada rozwiniętą sieć dróg publicznych, na którą składają się:

- Drogi krajowe,
- Drogi wojewódzkie,
- Drogi powiatowe,
- Drogi gminne.

Drogi krajowe (DK)

Droga krajowa (DK) to jedna z kategorii dróg publicznych, umożliwiających krajową i międzynarodową komunikację kołową pomiędzy dużymi miastami oraz ogólnodostępnymi przejściami granicznymi, która jest rekomendowana do ruchu długodystansowego i tranzytowego. Do dróg krajowych zgodnie z ustawą o drogach publicznych zalicza się:

- Autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągach do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- Drogi międzynarodowe,
- Drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- Drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch osobowy i towarowy bez ograniczeń ciężaru całkowitego pojazdów (zespołu pojazdów) lub wyłącznie ruch towarowy bez ograniczeń ciężaru całkowitego pojazdów (zespołu pojazdów),
- Drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- Drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- Drogi o znaczeniu obronnym.

¹ Tekst jednolity dostępny pod adresem <http://isip.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19850140060>

Drogi krajowe stanowią własność Skarbu Państwa.

Na obszarze Powiatu Stargard Szczeciński do układu dróg krajowych przynależą fragmenty następujących tras:

- Droga krajowa numer 10 (DK 10) długość całkowita około 460 km, długość na terenie Powiatu Stargard Szczeciński około 50 km, która przebiega między innymi przez następujące miejscowości: Lubieszyn (Granica z Niemcami) - Szczecin - Stargard Szczeciński - Suchań - Recz - Kalisz Pomorski - Mirosławiec - Wałcz - Piła - Wyrzysk - Nakło nad Notecią - Bydgoszcz - Białe Błota - Solec Kujawski - Toruń - Lubicz Dolny - Lipno - Skępe - Sierpc - Drobin - Płońsk (- Warszawa). Droga jest najkrótszym połączeniem aglomeracji szczecińskiej z Bydgoszczą i Toruniem oraz aglomeracją warszawską. Na niewielu odcinkach (obwodnice Stargardu Szczecińskiego, Nakło nad Notecią, Wyrzysk, fragment obwodnicy Bydgoszczy) droga ma charakter drogi ekspresowej dwujezdniowej lub jednojezdniowej.
- Droga krajowa numer 20 (DK 20) długości całkowitej około 318 km, długość na terenie Powiatu Stargardzkiego około 34 km, która przebiega między innymi przez następujące miejscowości: Stargard Szczeciński - Chociwel - Węgorzyno - Drawsko Pomorskie - Złocieniec - Czaplinek - Szczecinek - Biały Bór - Miastko - Bytów - Kościerzyna - Żukowo - Gdynia. Droga ta łączy Pomorze Zachodnie z Pomorzem Gdańskim i dalej pośrednio z Warmią i Mazurami.

Drogi krajowe tworzą doskonałe możliwości komunikacji drogowej Powiatu Stargardzkiego poprzez autostradę A6 z siecią autostrad niemieckich a w konsekwencji z całą Europą. Powiat Stargardzki ma bardzo dobre połączenie drogowe ze stolicą województwa zachodniopomorskiego Szczecinem. Poprzez drogi wojewódzkie mieszkańcy oraz firmy działające na terenie Powiatu mają względnie dobry dostęp do niedawno oddanej do użytku drogi ekspresowej S3, która łączy się z autostradami A2 i A4 oraz stanowi doskonały szlak komunikacyjny z południowo - zachodnią częścią Polski. Nie można tego samego powiedzieć o możliwościach komunikacji drogowej z resztą Polski, gdzie niedorozwój infrastruktury na głównych kierunkach tworzy wyraźną barierę dla rozwoju transportu oraz w ogóle rozwoju gospodarczego Powiatu.

Obwodnica Stargardu Szczecińskiego wchodząca w skład drogi ekspresowej S10 niemal całkowicie wyprowadziła z miasta ruch tranzytowy, który w szczególności poprzez przejazd ciężkich i dużych zespołów pojazdów, samochodów ciężarowych powodował gigantyczne utrudnienia komunikacyjne w ruchu lokalnym na wąskich i krętych ulicach centrum miasta.

Zarządzaniem drogami krajowymi na terenie Powiatu Stargard Szczeciński zajmuje się Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie (<http://www.gddkia.gov.pl/pl/704/gddkia-szczecin>).

Drogi wojewódzkie (DW)

Drogi wojewódzkie (DW) stanowią uzupełnianie system dróg krajowych, tworzą połączenia między miastami istotnymi dla danego województwa. Do dróg wojewódzkich zaliczamy również drogi o znaczeniu obronnym niezaliczane do dróg krajowych. Drogi woje-

wódkie stanowią własność właściwego samorządu województwa. Kategorię oraz przebieg dróg wojewódzkiej określa uchwałą sejmik województwa. Do zarządzania drogami wojewódzki sejmik powołuje jednostkę organizacyjną zwaną Zarządem Dróg Wojewódzkich (ZDW), ten z kolei posiada terenowe jednostki podległe zwane Rejonem Dróg Wojewódzkich (RDW), ta z kolei może posiadać obwody drogowe. Do zarządcy drogi należy m.in. utrzymanie nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą.

Rejon Dróg Wojewódzkich w Stargardzie Szczecińskim opiekuje się trasami wymienionymi w tabeli 1.

Tabela nr 1. Sieć DW zarządzana przez RDW Stargard Szczeciński

Lp.	Nr DW	Długość całkowita DW (w km)	Przebieg I / lub Charakterystyka	Długość odcinka DW zarządzanego przez RDW (w m)
1	106	108	Rzewnowo (Kamień Pomorski) - Golczewo – Nowogard – Jenikowo – Maszewo – Łęczycza - Stargard Szczeciński – Warnice – Pyrzyce	65 834
2	112	15	Stepnica – Kąty – Krępsko – Modrzewie	15 348
3	113	20	Goleniów - Żółwia Błoc – Żółwia – Mosty – Maszewo ²	34 550
4	141	13	Przemocze - Rożnowo Nowogardzkie - Darż (powiat goleniowski)	12 589
5	142	41	Fragmentem odcinka „Berlinki”, w pobliżu węzła Rzęśnica na DW142 zlokalizowano Drogowy Odcinek Lotniskowy „Kliniska” o długości pasa startowego 2000 m	35 894
6	144	30,136	Nowogard – Wierzbiczin – Dobra – Zapłocie – Dobropole – Chociwel	30 119
7	146	31,461	Jenikowo – Wrześno – Wojtaszyce – Krzemienna – Dobra – Mieszewo – Siedlice – Rekowo – Strzmielce	31 405
8	147	31,097	Wierzbiczin (powiat goleniowski) – Troszczyń – Wołkowo - Radowo Wielkie - Radowo Małe – Łobez	24 282
9	151	136	Świdwin – Łobez – Węgorzyno – Insko – Recz – Choszczno – Barlinek - Gorzów Wielkopolski	33 512
	Razem DW	426	Razem długość sieci w RDW	283 533

Źródło: pracowano na podstawie <http://www.zzdw.koszalin.pl/html/news/i/30813>, Wikipedia

Oprócz DW zarządzanych przez RDW Stargardzie Szczecińskim na terenie powiatu można znaleźć fragmenty dróg wojewódzkich, które są w opiece innych jednostek organizacyjnych. Są między innymi następujące trasy:

- DW 120 - RDW Chojnie,
- DW 122, DW 160 – RDW Pyrzyce,
- DW 148 – RDW Drawsko Pomorskie.

² Obecny przebieg drogi wojewódzkiej nr 113 obowiązuje od 1 stycznia 2013 roku. Pierwotnie trasa zaczynała się w miejscowości Święta prowadziła przez Centrum Goleniowa, miejscowość Żółwia i dalej do Maszewa i liczyła 34,6 km.

Drogi powiatowe

Drogi powiatowe, które są własność Powiatu stanowią połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. Ustalenie statusu drogi powiatowej leży w gestii rady powiatu, który poprzez swoją uchwałę poczynioną w porozumieniu z zarządem województwa, po zasięgnięciu opinii wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) gmin, na obszarze których przebiega droga, oraz zarządów sąsiednich powiatów dokonuje kategoryzacji, ustala przebieg drogi powiatowej.

Układ dróg powiatowych dla Powiatu Stargard Szczeciński określa Uchwała Nr 2106/13 Zarządu Powiatu w Stargardzie Szczecińskim z dnia 6 czerwca 2013 r. w sprawie określenia sieci dróg powiatowych oraz planu utrzymania i rozwoju wraz z późniejszymi zmianami. Ostatnia modyfikacja miała miejsce na podstawie uchwały nr XLII/544/14 Rady Powiatu Stargardzkiego z dnia 24 września 2014 r. wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2015 r. (nowy przebieg dwóch dróg powiatowych o długości blisko 14 km).

Tabela 2. Drogi powiatowe w Powiecie Stargard Szczeciński

Lp.	Nazwa opis	Ilość kilometrów
1	Układ podstawowy dróg powiatowych	189,54
2	Układ uzupełniający dróg powiatowych	367,38
3	Układ uzupełniający dróg powiatowych w terenach zabudowanych – ulice nie leżące w ciągach dróg	45,24
3.1	W tym Miasto Stargard Szczeciński	36,13
3.2	W tym Miasto Dobrzany	2,54
3.3	W tym Miasto Chociwel	4,09
3.4	W tym Miasto Insko	2,48
	Razem	602,16

Źródło: <http://bip.powiatstargardzki.pl/strony/zmiany/11181.dhtml>

Drogi gminne

Do **dróg gminnych** zgodnie ustawa o drogach publicznych zalicza drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczona do innej kategorii, stanowiąca uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych. Na podstawie obowiązujących przepisów zaliczenie do kategorii dróg gminnych następuje w drodze uchwały rady gminy, po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie zarządu powiatu. Drogi gminne stanowią własność gminy.

Organem zarządzającym ruchem na drogach gminnych jest starosta, a organem sprawującym nadzór nad zarządzaniem ruchem jest wojewoda, z wyjątkiem dróg położonych w granicach administracyjnych miast na prawach powiatu, gdzie zarządcą ruchu na wszystkich drogach publicznych, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, jest prezydent miasta.

Tabela 3. Podsumowanie długości dróg w Powiecie Stargard Szczeciński

	Długość w km	Rodzaj nawierzchni	
		Utwardzona	Gruntowa
Drogi krajowe (DK)	84	84	0
Drogi wojewódzkie (DW)	284	284	0
Drogi powiatowe	601	582	19
Drogi gminne			
Razem	970	951	19

Źródło: opracowano na podstawie danych z <http://stat.gov.pl/>

Drogi rowerowe

Według definicji prawa o ruchu drogowym droga rowerowa jest to droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi oraz oddzielona od innych dróg lub jezdni tej samej drogi konstrukcyjnie lub za pomocą urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. Spotykane inne potoczne określenia drogi rowerowej to trasa rowerowa, droga dla rowerów, ścieżka rowerowa.

W praktyce rozróżnia się dwa typy dróg rowerowych:

- Droga rowerowa – część drogi publicznej, obejmuje wydzielony pas ruchu dla rowerów po obu stronach jezdni lub rzadziej kontrapasy oraz wydzielone drogi rowerowe,
- Droga dla rowerów – część wydzielona z dotychczasowego chodnika, nazywana też ścieżką rowerową.

Dróg rowerowych nie należy mylić ze szlakami rowerowymi (turystyczne trasy rowerowe). Turystyczna trasa rowerowa jest to trasa wycieczkowa dla rowerzystów, oznaczona specjalnymi symbolami wyznaczającymi jej przebieg i ułatwiającymi odnalezienie właściwej drogi. Szlaki rowerowe mogą prowadzić zarówno po drogach rowerowych w mieście, po wydzielonych, osobnych drogach dla rowerów poza miastami, jak i zwykłymi drogami publicznymi lub niepublicznymi.

Począwszy od roku 2013 dane statystyczne uwzględniają długość ścieżek rowerowych będących odpowiednio w obszarze właściwości gminy, starostwa i urzędu marszałkowskiego (bez długości szlaków rowerowych), czyli: samodzielnych dróg dla rowerów (położonych w pasie drogi); dróg wydzielonych z jezdni; dróg wydzielonych z chodnika; dróg zawartych w ciągach pieszo-rowerowych.

Za długość ścieżek rowerowych należy uważać długość dróg dla rowerów przebiegających w jednym kierunku. Długość ścieżek położonych po dwóch stronach drogi jest liczona oddzielnie.

Oficjalne, twarde dane podają (<http://stat.gov.pl/>), że na terenie Powiatu Stargard Szczeciński jest 45,3 km tras ścieżek rowerowych. Oficjalna strona <http://powiatstargardzki.eu/trasy-rowerowe-2> mówi o 182,9 kilometrach tras rowerowych.

Popatrzmy jeszcze na te dane w perspektywie porównawczej do całej Polski oraz województwa zachodniopomorskiego, szczegóły widoczne w poniższej tabeli.

Tabela 4. Ścieżki rowerowe porównanie według stanu na koniec roku 2013

Jednostka terytorialna	Ścieżki rowe- rowe ogółem w km	Ścieżki rowe- rowe na 10 tys. km ² w km	Ścieżki rowe- rowe na 10 tys. ludności w km
Polska	7726	247,1	2
Polska - gminy miejskie	4390,7	3130,2	2,3
Polska - gminy miejsko-wiejskie	1688,1	165,8	1,9
Polska - gminy wiejskie	1647,2	83,7	1,5
Zachodniopomorskie	535,6	234	3,1
Zachodniopomorskie - gminy miejskie	257	3059,5	3,2
Zachodniopomorskie - gminy miejsko-wiejskie	194,5	148,6	3,2
Zachodniopomorskie - gminy wiejskie	84,1	93,8	2,9
Powiat stargardzki	45,3	298	3,8
Powiat stargardzki - gminy miejskie	20,8	4333,3	3
Powiat stargardzki - gminy miejsko-wiejskie	9,4	162,1	5
Powiat stargardzki - gminy wiejskie	15,1	169,3	4,6

Źródło: <http://stat.gov.pl/>

Twarde dane statystyczne pokazują, że wskaźniki ilość kilometrów ścieżek rowerowych na 10 tysięcy kilometrów kwadratowych czy na 10 tysięcy ludności są wyraźnie lepsze niż wartości tych wskaźników dla całej Polski czy województwa zachodniopomorskiego. Jednak można jednoznacznie napisać, że sytuacja taka nie oznacza znakomitego wyniku Powiatu. Obrazuje raczej bardzo kiepską sytuację w kraju a co za tym idzie również w Powiecie Stargard Szczeciński. Taki stan rzeczy jest bardzo niezadowolający zważywszy na fakt działania bardzo aktywnych i licznych lokalnych społeczności i grup rowerowych oraz biorąc pod uwagę walory turystyczne, krajoznawcze terenów Powiatu Stargard Szczeciński.

Finanse drogowe

Podstawowym źródłem finansowania infrastruktury transportu lądowego (czyli dróg) dla jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne, co pokazujemy wyraźnie w innych opracowaniach znajdujących się na stronie <http://www.sbipo.fmilon.pl>. Z uwagi na złożoność rozwiązań prawnych, ich niejednoznaczność, częste zmiany w miejscu tym spróbujemy jedynie naszkicować obowiązujące zasady. Pełne ich omówienie wymaga odrębnego, bardzo obszernego opracowania. Przedstawimy również dane dotyczące wydatków poniesionych na infrastrukturę drogową w Powiecie Stargard Szczeciński.

Formalną podstawą dla jednostek samorządu terytorialnego finansów drogowych są między innymi:

- Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,³

³ <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20032031966>

- Ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o finansowaniu infrastruktury transportu lądowego,⁴ gdzie w artykule 5 czytamy „Wydatki związane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem, ochroną i zarządzaniem infrastrukturą transportu lądowego, finansowaną lub dofinansowaną przez ministra właściwego do spraw transportu ustala się w ustawie budżetowej w wysokości nie niższej niż 18 % planowanych na dany rok wpływów z podatku akcyzowego od paliw silnikowych.”

W tym miejscu należy również wspomnieć o zewnętrznych źródłach finansowania wydatków drogowych pochodzących przede wszystkim z kredytów, pożyczek, grantów od instytucji finansowych oraz funduszy pozyskanych z Unii Europejskiej.

Dane dla powiatu:

Tabela 5. Wydatki drogowe Powiatu Stargard Szczeciński

Lp.	Nazwa / opis	2010	2011	2012	2013
1	Drogi publiczne powiatowe	22 691 315,41	14 669 068,88	8 509 194,26	9 905 949,60
1.1	Wydatki majątkowe (inwestycje)	14 750 389,71	7 951 671,40	2 304 998,27	4 788 665,89
1.1.1	Przebudowy i budowy dróg	14 750 389,71	7 951 671,40	2 304 998,27	4 780 781,87
1.1.2	Zakup serwera				7 884,02
1.2	Wydatki bieżące	7 940 925,70	6 717 397,48	6 204 195,99	5 117 283,71
1.2.1	Dotacje na utrzymanie czystości i zimowe utrzymanie DP na terenach gmin	96 000,00	0,00	232 091,23	260 240,60
1.2.1.1	Chociwel	10 500,00		11 151,00	13 850,00
1.2.1.2	Dobrzany	61 000,00		64 777,00	72 450,00
1.2.1.3	Suchań	8 500,00		9 026,00	7 200,00
1.2.1.4	Irsko	16 000,00		16 991,00	25 100,00
1.2.1.5	Miasto Stargard Szczeciński			130 146,23	141 640,60
1.2.2	Wydatki na utrzymanie ZDP	1 525 374,99	951 310,85	1 983 550,89	1 701 963,59
1.2.2.1	Wynagrodzenia i pochodne	1 075 650,22	951 310,85	1 223 679,79	1 278 321,83
1.2.2.2	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	23 826,62		16 197,13	19 963,45
1.2.2.3	Pozostałe wydatki	425 898,15		743 673,97	403 678,31
1.2.3	Wydatki na bieżące utrzymanie dróg	2 300 855,76		3 987 150,30	3 155 078,98
1.2.3.1	Utrzymanie zimowe i letnie oczyszczanie DP	1 179 318,05		851 038,24	758 074,98
1.2.3.1	Utrzymanie sygnalizacji ulicznej	66 560,24		105 600,97	107 150,80
1.2.3.2	Oznakowanie pionowe i poziome ulic	142 848,98		107 788,51	101 414,59
1.2.3.3	Utrzymanie strefy płatnego parkowania	286 288,60		346 786,14	328 417,39
1.2.3.4	Remonty dróg i mostów oraz ich utrzymanie			1 051 533,33	1 447 883,75
1.2.3.4	Utrzymanie zieleni w pasie drogowym	625 839,89		390 128,70	350 186,66
1.2.3.6	Pozostałe czynności				61 950,81
1.2.3.7	Inne (odsetki od dotacji)			1403,57	
	Razem drogi publiczne gminne	402 925,69			

Źródło: Opracowano na podstawie „Informacji za wykonania budżetu ...”,

<http://www.bip.powiatstargardzki.pl/strony/menu/74.dhtml>, <http://stat.gov.pl/>

W perspektywie analizowanych lat możemy mówić o spadku wydatków na drogi dla Powiatu Stargard Szczeciński. Rok 2013 jest pod tym względem wyjątkowy gdyż widzimy 16,5% wzrost wydatków w porównaniu do roku poprzedniego. Struktura wydatków w dziale 600 transport i łączność zmieniała się w czasie. W roku 2010 wydatki majątkowe (inwestycyjne) stanowiły 65% ogółu wydatków w dziale 600 transport i łączność, w roku 2012 wskaźnik ten spadł do poziomu 27%, w pozostałych latach kształtował się na poziomie około 50%. Przypatrzmy się bliżej wydatkom bieżącym, ich struktura również jest zmienna w czasie. Z uwagi na problem z uzyskaniem poprawnych i porównywalnych dla poszczególnych lat danych analiza jest niekompletna jednak spróbujemy wyciągnąć wnioski bazu-

⁴ <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20052672251>

jąc na tym co udało się uzyskać. Najbardziej wartościowe (największe) pozycje w grupie wydatków bieżących to wydatki na bieżące utrzymanie dróg a następnie wydatki na utrzymanie Zarządu Dróg Powiatowych. W roku 2012 było to odpowiednio 64% i 32%, natomiast w roku 2013 62% i 33%. Widzimy wyraźny wzrost udziału wydatków na utrzymanie ZDP dla porównania w roku 2010 było to zaledwie 19%. Największą pozycją wydatkową w wydatkach na utrzymanie ZDP to wynagrodzenia i ich pochodne w roku 2013 było to 75%.

Wydatki drogowe dla gminy / miasta Stargard Szczeciński

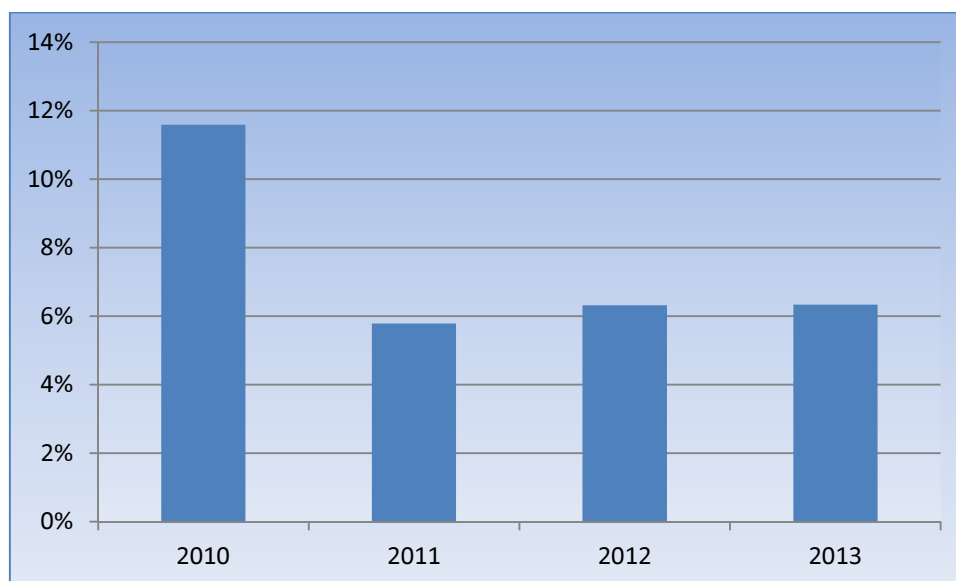
Tabela 6. Wydatki w dziale 600 transport i łączność

Lp.		2010	2011	2012	2013
1	Transport i łączność	20 153 423,03	9 347 650,16	11 220 667,67	12 226 066,55
1.1	Lokalny transport zbiorowy	4 700 000,00	4 576 800,00	5 791 999,96	5 141 999,96
1.1.1.1	Wydatki bieżące: jednostek budżetowych na realizację zadań statutowych			141 999,96	141 999,96
1.1.1.2	Wydatki bieżące: dotacje na zadania bieżące	4 700 000,00	4 576 800,00	5 430 000,00	5 000 000,00
1.1.2	Wydatki majątkowe (inwestycyjne)			220 000,00	0,00
1.2	Drogi publiczne krajowe			0,00	1 500 000,00
1.3	Drogi publiczne wojewódzkie			0,00	688,10
1.4	Drogi publiczne powiatowe	736 157,85	3 535,00	175 146,23	141 640,60
1.5	Drogi publiczne gminne	14 717 265,18	4 767 315,16	5 253 521,48	5 441 737,89
1.5.1	Wydatki bieżące	2 550 695,46	1 706 472,93	2 141 652,50	2 227 220,77
1.5.2	Wydatki majątkowe (inwestycyjne)	12 166 569,72	3 060 842,23	3 111 868,98	3 214 517,12

Źródło: Opracowano na podstawie <http://bip.um.stargard.pl/index.php?id=strony&ids=233>, dane ze „Sprawozdanie z wykonania budżetu ...”

W analizowanym okresie obserwujemy stabilizowanie się udziału wydatków w dziale 600 transport i łączność w ogólnej wartości wydatków na poziomie około 6%, pokazuje to wykres 1. W roku 2010 wydatki związane z transportem i łącznością były trzecią pod względem wartości kategorią wydatkową po wydatkach w dziale 801 oświata i wychowanie oraz w dziale 852 pomoc społeczna, stanowiły blisko 12% ogółu wydatków. W roku 2013 wydatki w dziale 600 transport i łączność „zajął pozycję piątą” po wydatkach w działach: 801 oświata i wychowanie, 852 pomoc społeczna, 750 administracja publiczna, 700 gospodarka mieszkaniowa. Po rekordowo wysokich wydatkach w roku 2010 obserwujemy wyraźny spadek i stabilizację wartości wydatków w latach następnych. Szczególnie wyraźnie widać to w kategorii wydatków majątkowych (inwestycyjnych), które w latach 2011-2013 kształtowały się na poziomie średniej 3 129 076,11 zł. Wydatki bieżące w roku 2013, podobnie jak w latach poprzednich zostały skierowane przede wszystkim na bieżące utrzymanie ulic (roboty drogowe, pielęgnacja zieleni w pasach drogowych).

Wykres 1. Udział wydatków w dziale 600 Transport i łączność w całości wydatków.

Wypadki drogowe

Popatrzmy na dane przedstawione w tabeli numer 5 zawierającą porównanie danych dotyczących wypadków drogowych w Powiecie Stargard Szczeciński na tle Polski oraz województwa zachodniopomorskiego.

Widzimy wyraźnie, że najbardziej tragiczne wskaźniki śmiertelności na 100 tysięcy pojazdów oraz na 100 tysięcy mieszkańców dla Powiatu Stargard Szczeciński są wyraźnie wyższe i przez to gorsze niż dla całego kraju jak również dla województwa zachodniopomorskiego.

Co jest jeszcze bardziej niepokojące na przestrzeni analizowanych lat wartość tych wskaźników rośnie. Wydaje się, że uruchomienie trasy ekspresowej wyprowadzającej ruch tirów

Tabela 7. Wypadki drogowe

	2010	2011	2012	2013
Ofiary śmiertelne na 100 tys. pojazdów				
Polska	16,96	17,34	14,38	13,07
Zachodniopomorskie	16,11	17,13	12,80	14,62
Powiat Stargardzki		20,12	16,63	18,66
Ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności				
Polska	10,14	10,89	9,28	8,72
Zachodniopomorskie	8,76	9,87	7,61	9,01
Powiat Stargardzki	-	11,58	9,92	11,59
Ranni na 100 tys. pojazdów				
Polska	212,49	205,12	184,08	171,55
Zachodniopomorskie	192,20	189,92	170,42	170,90
Powiat Stargardzki	-	91,96	131,67	134,64

Źródło: <http://stat.gov.pl/>

Samochody

W Powiecie Stargard Szczeciński systematycznie przybywa pojazdów samochodowych. Jest to spowodowane stałym zwiększaniem się ilości samochodów osobowych, których liczba w zależności od roku rośnie od 2300 do 3248 sztuk. Szczegóły pokazuje tabela 6.

Tabela 8. Samochody zarejestrowane w Powiecie Stargard Szczeciński

	2010	2011	2012	2013
Pojazdy samochodowe i ciągniki, w tym	65 622	69 599	72 150	75 014
Motocykle ogółem	4 070	4 223	4 302	4 374
Samochody osobowe	49 081	52 329	54 635	57 114
Autobusy	430	437	425	435
Samochody ciężarowe	7 317	7 733	7 961	8 102
Samochody specjalne (łącznie z sanitarnymi)	422	454	443	493
Ciągniki samochodowe	466	524	563	617
Ciągniki rolnicze	3 836	3 899	3 821	3 878
Razem pojazdy samochodowe i ciągniki	65 622	69 599	72 150	75 014
Motorowery	2 893	3 279	3 504	3 687

Źródło: <http://stat.gov.pl/>

Jak Powiat Stargard Szczeciński wygląda w porównaniu do całego kraju pod względem ilości samochodów? Wskaźniki dla Powiatu Stargard Szczeciński są nieco niższe od danych dla całej Polski czy województwa zachodniopomorskiego. Wyraźnie widać względnie stałą i stabilną tendencję wzrostową rzędu 4-5 procent rocznie, co przy malejącej liczbie mieszkańców oraz rosnącej liczbie pojazdów samochodowych oznacza większe obciążenie układu drogowego.

Tabela 9. Wskaźniki samochodowe na 1000 ludności

	2010	2011	2012	2013
Pojazdy samochodowe i ciągniki na 1000 ludności				
Polska	598	628	646	667
Zachodniopomorskie	544	576	594	617
Powiat stargardzki	542	576	597	621
Samochody osobowe na 1000 ludności				
Polska	447,4	470,3	486,4	503,7
Zachodniopomorskie	412,2	437,6	454	472,3
Powiat stargardzki	405,7	432,8	451,8	473,1

Źródło: <http://stat.gov.pl/>

Natężenie ruchu

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad co pięć lat zleca wykonanie Generalnego Pomiaru Ruchu (GPR), ostatnie badanie miało miejsce w 2010. Pomiaru dokonuje się na:

- Drogach krajowych z pominięciem tych odcinków, dla których zarządcami są prezydenci miast na prawach powiatu,
- Drogach wojewódzkich z wyjątkiem tych odcinków, które znajdują się w miastach na prawach powiatu i nie są administrowane przez Zarządy Dróg Wojewódzkich.

Tabela 10. GPR z roku 2010 dla DK znajdujących się na terenie Powiatu Stargard Szczeciński

Numer Drogi DK	Początek Odcinka	Koniec Odcinka	Ilość Kilometrów	Nazwa, opis	Ogółem Samochody	Rodzaj samochodu						
						Motocykle	Osobowe i Mikrobusy	Dostawcze	Ciężarowe bez przyczepy	Ciężarowe z przyczepą	Autobusy	Ciągniki rolnicze
10	27,2	31,4	4,2	Szczecin - Motaniec	17817	51	14158	1455	565	1520	64	4
10b	0	9,5	9,5	Motaniec - Lipnik	13787	25	10636	1222	545	1321	38	0
10b	9,5	16,6	7,2	Lipnik - DW 106	6109	11	4071	550	266	1192	18	1
10b	16,6	21,7	5	DW 106 - Święte	5434	12	3647	408	207	1135	23	2
10	51,6	68	16,5	Święte - Suchań	7139	18	4936	584	293	1219	81	8
10	68	82,4	14,4	Suchań - Recz	5360	43	3449	397	267	1151	47	6
20	0	1,4	1,4	Stargard Szcz. - przejście	11571	92	10004	618	190	465	172	30
20	1,4	20,1	18,8	Stargard Szcz. - Lisowo	3812	43	3164	280	86	188	41	10
20	20,1	42,9	22,8	Lisowo - Węgorzyno	3121	37	2347	351	74	289	19	4

Źródło: <http://www.gddkia.gov.pl/pl/987/gpr-2010>

Tabela 10 zawiera wartości wskaźnika SDR (średni dobowy ruch w roku) dla wskazanych w wierszach odcinków dróg krajowych zlokalizowanych na obszarze Powiatu Stargard Szczeciński. Wartość wskaźnika SDR w roku 2010 dla Polski wynosiła 9888 a dla województwa zachodniopomorskiego 6892. Jak widzimy najbardziej obciążona ruchem samochodowym jest odcinek DK 10 Szczecin – Motaniec (blisko dwa razy więcej niż SDR dla Polski oraz około trzy razy więcej niż dla województwa), w dalszej kolejności odcinek DK 10 Motaniec – Lipnik, a dalej odcinek DK 20.

Patrząc na dane zagregowane dla całego kraju widzimy 22% wzrost średniego dobowego ruchu samochodów w porównaniu do roku 2005 dla dróg krajowych, dla województwa zachodniopomorskiego obliczony został 15% wzrost.

Tabela 11. GPR z roku 2010 dla DW przebiegających na terenie Powiatu Stargard Szczeciński

Numer Drogi DW	Początek Odcinka	Koniec Odcinka	Ilość Kilometrów	Nazwa, opis	Ogółem Samochody	Rodzaj samochodu						
						Motocykle	Osobowe i mikrobusy	Dostawcze	Ciężarowe bez przyczepy	Ciężarowe z przyczepą	Autobusy	Ciągniki rolnicze
106	0	17,5	17,5	Rzewnowo - Golczewo	2225	27	1884	180	20	69	29	16
106	17,5	39,3	21,8	Golczewo - Nowogard	1827	33	1542	122	35	66	13	16
106	39,3	50,3	11,1	Nowogard-Jenikowo	2803	31	2323	213	62	135	31	8
106	50,3	61,4	11	Jenikowo - Maszewo	3093	40	2419	297	99	176	37	25
106	61,4	68,6	7,2	Maszewo - Łęczycza	3283	4	2569	358	138	154	50	10
106	68,6	78,6	10	Łęczycza - Stargard Szcz.	4733	52	4118	237	123	151	43	9
106	78,6	84,5	5,9	Stargard Szcz. /przejście/	13298	120	11342	798	319	399	293	27
106	84,5	93,9	9,4	Stargard Szczeciński - Obryta	4406	40	3661	282	119	238	40	26
106	93,9	105,3	11,4	Obryta - Pyrzyce	4426	31	3557	381	168	200	67	22
112	0	15,3	15,3	Stepnica - Modrzewie	1670	5	1461	117	25	47	12	3
113	0	13,6	13,6	Święta - Goleniów	3200	38	2766	230	74	67	19	6
113	0	13,6	13,6	Święta - Goleniów	3200	38	2766	230	74	67	19	6
113	18,2	34,6	16,4	Goleniów - Maszewo	1980	32	1630	208	42	46	14	8
120	0	5	5	Gr. Państwa - Gryfino	2259	27	2151	79	2	0	0	0
120	5	12,7	7,8	Gryfino - Gardno	2292	44	1909	202	48	46	34	9
120	12,7	25,1	12,4	Gardno - Stare Czarnowo	913	16	722	94	30	26	10	15

Numer Drogi DW	Początek Odcinka	Koniec Odcinka	Ilość Kilometrów	Nazwa, opis	Ogółem Samochody	Rodzaj samochodu						
						Motocykle	Osobowe i mikrobusy	Dostawcze	Ciężarowe bez przyczepy	Ciężarowe z przyczepą	Autobusy	Ciągniki rolnicze
120	25,1	33,4	8,3	Kobyłka - Kołbacz	2626	13	1874	310	163	234	21	11
121	0	19,6	19,6	Pniewo - Banie	1857	32	1570	130	30	43	46	6
121	19,6	34,3	14,7	Banie - Rów.	1252	31	956	118	40	59	14	34
122	0	10,7	10,7	Krajnik dolny - Krzywlin	1211	25	802	132	42	197	7	6
122	10,7	25,1	14,4	Krzywlin banie	1566	25	1223	146	36	80	42	14
122	25,1	45,1	20	Banie - Pyrzyce	4142	29	2954	393	352	381	12	21
122	45,1	57,3	12,2	Pyrzyce - Lubiatowo	1157	6	845	114	53	103	17	19
122	57,3	68,8	11,5	Lubiatowo - Dolice	979	13	688	148	22	70	13	25
122	68,8	78,1	9,3	Dolice - Piasecznik	1169	27	877	115	39	89	9	13
141	0	12,6	12,6	PRZEMOCZE darś	751	11	560	74	29	29	11	37
142	0	21,4	21,4	Szczecin - Łęczyca	4360	31	3692	349	61	205	22	0
142	21,4	35,9	14,5	Łęczyca - Lisowo	3120	12	2693	200	47	159	9	0
144	0	6,9	6,9	Nowogard - Wierzbien	2517	43	2051	166	96	126	15	20
144	6,9	15,7	8,8	Wierzbien - Dobra	1750	15	1383	168	90	54	21	19
144	15,7	30,1	14,4	Dobra - Chociwel	697	23	471	57	20	109	4	13
146	0	12,8	12,8	Jenikowo - Dobra	883	57	586	98	53	65	4	20
146	12,8	31,4	18,6	Dobra - Strzmiel	671	13	526	56	20	38	7	11
147	0	24,3	24,3	Wierzbien - Strzmiel	1407	52	1045	127	39	103	24	17
147	24,3	31,1	6,8	Strzmiel - Łobez	1564	5	1318	139	23	41	23	15
148	0	14	14	Starogard - Łobez	2094	21	1831	101	27	80	19	15
148	17,4	26,7	9,2	Łobez - Gr. Pow.	1865	24	1504	164	69	84	13	7
148	26,7	34	7,3	Gr. Pow. - Drawsko Pom.	1705	12	1431	137	33	70	10	12
151	0	10,7	10,7	Świdwin - Gr. Pow.	1772	11	1406	177	57	77	28	16
151	10,7	15,9	5,2	Gr. Pow. - Łobez	1648	12	1303	185	43	92	10	3
151	15,9	31,9	16	Łobez - Węgorzyno	3064	55	2565	214	70	129	25	6
151	31,9	44,8	12,9	Węgorzyno - Ińsko	1035	9	833	95	31	49	8	10
151	50,1	65,4	15,3	Ciemnik - Recz	933	12	743	59	27	72	10	10
151	65,4	78,8	13,4	Recz - Choszczno	2187	20	1847	171	48	63	31	7
151	83,1	100,9	17,8	Choszczno - Pełczyce	1840	17	1413	224	53	85	35	13
151	100,9	106,5	5,6	Pełczyce - Barlinek	3194	51	2626	262	70	118	54	13
151	106,5	111,4	5	Barlinek /przejście/	10040	171	8614	743	161	241	100	10
151	111,4	125,5	14,1	Barlinek łubianka /gr. Woj./	4016	56	2884	546	253	245	24	8

Źródło: <http://www.gddkia.gov.pl/pl/987/gpr-2010>

Tabela 11 zawiera wartości wskaźnika SDR dla wskazanych w wierszach odcinków dróg wojewódzkich, których odcinki przebiegają przez obszar Powiatu Stargard Szczeciński. W roku 2010 SDR dla wszystkich dróg wojewódzkich na terenie kraju (poza drogami miejskimi wyłączonymi z badania) wynosił 3398 pojazdów na dobę, wskaźnik SDR dla województwa miał wartość 2358.

Drogi kolejowe

Układ istniejących dróg kolejowych dla Powiatu Stargard Szczeciński tworzą:

- Linia kolejowa nr 202 długości 334 km, przebiegająca przez następujące większe miejscowości Stargard Szczeciński, Łobez, Świdwin, Białogard, Koszalin, Słupsk, Lębork, Gdynia, Gdańsk.
- Linia kolejowa nr 351 długości 213, przebiegająca przez następujące większe miejscowości Poznań, Szamotuły, Wronki, Krzyż, Choszczno i Stargard Szczeciński, Szczecin.

- Linia kolejowa nr 411 długości 92 km, przebiegająca przez następujące miejscowości Stargard Szczeciński, Pyrzyce, Godków, Siekierki. Linia obsługuje jedynie ruch towarowy na odcinku Stargard Szczeciński – Pyrzyce, pozostałe odcinki są nieprzejezdne.

3. Podsumowanie

Z braku możliwości czasowych niektórych zagadnień nie udało się należycie i dokładnie zgłębić. Nie udało się również przedstawić szeregu czynników mniej lub bardziej związanych z drogami np. hałas, emisja spalin, negatywne skutki społeczne, itp. Wynika to najczęściej z braku danych i informacji właściwych dla Powiatu Stargard Szczeciński.

Podsumowując przedstawione powyżej informacje, należy stwierdzić:

- Obserwujemy zwiększenie się ruchy na drogach Powiatu,
- Systematycznie zwiększa się ilość samochodów gdzie Powiat stargardzki goni resztę kraju czyli będzie jeszcze więcej samochodów a w konsekwencji bardziej niebezpiecznie,
- Ilość ofiar śmiertelnych jest wyraźnie wyższa niż porównywalne wskaźniki wojewódzki czy ogólnokrajowy,
- Dostępne źródła finansowania są wyraźnie niewystarczające na bieżące utrzymanie dróg w należytych stanie technicznym.